

N:o 40.

Af Herr **E. Thomasson**: *Angående rätt för lärare och lärarinnor vid vissa småskolelärarinneseminarier till delaktighet i folkskolelärarnes pensionsinrättning, m. m.*

Staten har tillbörligen sört för utbildandet af lärare och lärarinnor för den egentliga folkskolan genom upprättandet och underhållet af folkskolelärare- och lärarinneseminarier.

Likaledes är det icke svårare att få lärare vid sjelfva seminarierna än vid lärdomsskolorna, då de till löneförmåner, tjänsteårsberäkning och pensionsrätt äro ungefärligen likställda med lärarne vid dessa.

Ingen svårighet möter heller att vid dessa seminariers öfningsskolor fästa dugliga lärare eller lärarinnor, ty, ehuru blott förordnade, åtnjuta de, derest de aflagt folkskolelärexamen, tjänsteårsberäkning och pensionsrätt i likhet med ordinarie lärare vid folkskolor.

Det enda staten deremot gjort för utbildandet af lärarinnor för småskolor är att den förordnat, att den nedersta klassen vid rikets fem folkskolelärarinneseminarier skall, på samma gång den liksom motsvarande klass vid folkskolelärareseminarier bör vara och hufvudsakligen är en förberedande klass, i hvilken dessa seminariers första årskurs genomgås, vara en mönsteranstalt för småskolelärarinnors bildande. Ytterst få af de elever, som nöjaktigt genomgått denna klass, egna sig dock åt småskolans tjänst; och landstingen måste därför upprätta läroanstalter för utbildande af lärarinnor för småskolan. Kongl. kungörelsen af den 11 Januari 1878 förutsätter jemväl, att landstingen detta skola göra och lemna anvisningar rörande lärotid och lärokurser m. m. för sådana läroanstalter. Flera landsting hafva också redan upprättat slika seminarier. Småskolans betydelse såsom en förberedande och grundläggande anstalt för den egentliga folkskolan inses allt mer och mer; men om småskolan skall rätt motsvara detta sitt ändamål, får den icke

såsom i dess början anförtros åt lärare eller lärarinnor, som icke åtnjutit planmessig undervisning och handledning för sin verksamhet.

Lämpligaste lärarinnor vid småskolelärarinneseminarieerna äro tydligtvis kunnigare och skickligare folkskolelärarinnor, som under några års tjänstgöring i folkskola samlat erfarenhet. Dessa draga dock i betänkande att söka eller qvarstanna vid lärarinnebefattningarne vid ifrågavarande seminarier, då med dessa lärare- och lärarinnetjenster icke äro förenade tjänstårsberäkning och rätt till delaktighet i folkskolelärares pensionsinrättning. Det är uppenbart att detta förhållande verkar menligt för småskolelärarinneseminarieerna i första och för småskolorna i andra hand. Det skulle vara till största gagn för båda, om nämnda tvenne förmåner beviljades, och det önskvärda deri framhölls redan vid folkskoleinspektörmötet år 1877. Ingens rätt kränktes, och staten skulle sannolikt icke för ändamålet tillskyndas någon utgift, åtminstone icke någon nämnvärd. Vederbörande landsting borde naturligtvis för lärarne och lärarinnorna inbetala afgifterna till pensionsinrättningen, med rättighet för landsting, som upprättat småskolelärarinneseminarium, att, om det mot förmodan så önskade, icke begagna sig af förmånen.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte besluta, att rätt till delaktighet i folkskolelärares pensionsinrättning tillkommer de läroanstalter för bildande af småskolelärarinnor, som af landsting äro eller blifva inrättade i öfverensstämmelse med Kongl. kungörelsen den 11 Januari 1878, för hvarje läretjänst dervid, som är afsedd att uppehållas af examinerad folkskolelärare eller lärarinna, under vilkor att vederbörande landsting till pensionsinrättningen i behörig ordning inbetalar pensionsavgifter för dessa läretjenster och för öfrigt i tillämpliga delar iakttaga föreskrifterna i reglementet för nämnda inrättning; och

att examinerad folkskolelärare eller lärarinna, som bestrider sådan läretjänst, må för åtnjutande af pension från folkskolelärares pensionsinrättning få såsom ordinarie tjänstetid vid folkskola räkna den tid han eller hon, sedan förenämnda förmån för ifrågavarande befattning blifvit beviljad, densamma uppehållit.

Efter min här ofvan angifna, på vunna upplysningar grundade mening skulle beviljandet af den ifrågasatta pensionsrätten icke för staten medföra någon, åtminstone icke någon afsevärd, utgift. Men för den händelse Riks-

dagen icke skulle vilja definitivt besluta i frågan förr än tillförlitlig utredning härom och möjligen äfven i andra delar föreligger, tillåter jag mig alternativt hemställa, att Riksdagen ville besluta

att uti underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t, efter verkställd utredning af frågan, till Riksdagen så fort ske kan afgifva nådig framställning i ofvan omförmälda syfte.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1882.

E. Thomasson.